

Kære modtagere af vores nyhedsbrev,

Hermed sender vi en sommerhilsen med oplysning om

- 1) *Den planlagte supervision i hvert stift for sorggruppeledere*
- 2) *Kursus i hvert stift for sorggruppeledere: Sorggrupper – Når sorgen bæres sammen. Kursus i oprettelse og ledelse af sorggrupper*
- 3) *Konferencen 'Sorg i teologisk perspektiv' i FUV Løgumkloster.*
- 4) *Facebook-gruppe for sorggruppeledere.*
- 5) *Hjemmesiden www.sorggruppeifolkekirken.dk*

Vi glæder os til at komme rundt i alle stifterne og holde kursus i løbet af efteråret 2014 og foråret 2015 og vi håber, at supervisionen bliver et nyttigt og brugt forum af sorggruppelederne.

Supervision, kurser og konferencen er beskrevet på de efterfølgende sider.

4) Facebook-gruppe for sorggruppeledere

Vi har oprettet Facebook-gruppen '*Sorggruppeledere i folkekirken*', som er et lukket forum for kirkelige sorggruppeledere. Her kan man som præst eller gruppeleder udveksle erfaringer og oplevelser med andre sorggruppeledere.

Ønsker man at være med i gruppen, skal man anmode om medlemskab, som skal godkendes af gruppens administrator. Besøg <https://www.facebook.com/groups/306449279518166/>

5) Hjemmesiden www.sorggruppeifolkekirken.dk

Vi vil gerne gøre opmærksom på vores hjemmeside, som nu er åben og kan besøges både af efterlevende og af sorggruppeledere. Bl.a. har vi lagt de aktive sorggrupper ind på et kort, som gør det let for efterlevende at finde en sorggruppe i deres nærhed.

Vi håber, at du vil give os besked hvis du leder en sorggruppe eller har kendskab til en sorggruppe i din nærhed, som ikke er lagt ind på kortet. Hjemmesidens platform forventes ændret i løbet af efteråret.

Venlig hilsen og god sommer
Line Bjørn Hansen, formand for styregruppen
sognepræst, Husumvold sogn

Christian Juul Busch, projektleder
hospitalspræst Rigshospitalet

1) Supervision i stifterne

Projektet 'Sorggrupper i folkekirken' afholder i efteråret 2014 og foråret 2015 supervision af sorggrubeledere i alle stifter. Netværkspersonen fra hvert stift arrangerer og koordinerer supervisionen med deltagerne.

Målgruppe:

Sorggrubeledere og præster, sognemedhjælper, frivillige eller andre, der har konkrete planer om at oprette sorggrupper i folkekirkeligt regi.

Tilmelding: via FUV, Løgumklosters hjemmeside: <http://www.tpcloegumkloster.dk/> Du skal logge ind via brugerlogin. Af praktiske hensyn er supervisionen i Lolland-Falster stift og Roskilde stift lagt sammen.

Oversigt over supervision i stifterne efteråret 2014 og foråret 2015

STIFT	SUPERVISION 1. DATO	SUPERVISOR	STED	Netværksperson
Aalborg Stift	9.9.2014, kl. 12:30-15:30 Efterfølgende datoer: 1.10.; 28.10; og 19.11 2014. Alle dage kl. 12:30-15:30	Lotte Lyngby	Frue sogns menighedslokaler, Niels Ebbesens Gade 2, 9000 Aalborg	Ole Raakjær E-mail: or@km.dk
Viborg Stift	12.9.2014, kl. 9:00-12:00	Anette Kortegaard	Søndermarkskirken Koldingvej 79, 8800 Viborg	Karen-Ingeborg Jacobsen E-mail: kija@km.dk
Fyns Stift	Dato og tidspunkt oplyses senere	Marianne Bach	Oplyses senere	Lene Bischoff-Mikkelsen E-mail: lbn@km.dk
Roskilde Stift og Lolland-Falster Stift	Dato og tidspunkt oplyses senere	Pia Sundbøll	Holsted Sognegård Holsted Alle 1, 4700 Næstved	Charlotte Clante E-mail: cc@km.dk
Helsingør Stift	23.10.2014, kl. 9:00-12:00	Susanne Steensgaard	Stavnsholt kirken, Farum	Ulla Salicath E-mail: ubs@km.dk
Århus Stift	30. 09.2014, kl. 17:00-20:00	Grethe Jørgensen	FolkekirkeSamvirket, Klostergade 37, 8000 Århus C	Flemming Lindeløf Rasmussen E-mail: flr@norddjursnet.dk
Ribe Stift	10.9.2014, kl.10:00-13:00	Ingrid Lisby Smidt	Treenighedskirken i Esbjerg	Lilian Høegh Tyrsted E-mail: lyt@km.dk
Haderslev Stift	2.9.2014, kl. 13:00-16:00	Inger Hjuler Bergeron	Johanneshuset, Haraldsgade 10, 7100 Vejle	Lone Klok E-mail: lok@km.dk
Københavns Stift	20.8.2014, kl. kl. 9:30-12:30	Lars Kruse	Københavns stift stueetagen, Nørregade 11, 1165 København K.	Susanne Steensgaard E-mail: ssan@km.dk

2) Kursus i stifterne

Sorggrupper – Når sorgen bæres sammen. Kursus i oprettelse og ledelse af sorggrupper.

Projektet 'Sorggrupper i folkekirken' afholder i efteråret 2014 og foråret 2015 kursus i stifterne i oprettelse og ledelse af sorggrupper. Kurset vil have en varighed af 2 dage kl. 10-16 efterfulgt af en kursusdag med erfaringsudveksling et par måneder senere.

Målgruppe:

Sorggruppeledere og præster, sognemedhjælpere, frivillige eller andre, der har konkrete planer om at oprette sorggrupper i folkekirkeligt regi.

Undervisere:

"At forstå sorg – nyere sorgteori og etablering af børnegrupper" v. psykolog Jesper Roesgaard Mogensen, Børn Unge og Sorg.

"Oprettelse og ledelse af sorggrupper – teori og erfaringer" v. sognepræst Ulla Salichat, sogne- og beredskabspræst Susanne Steensgaard, hospicepræst Lone Klok og provst Lilian Høegh Thyrsted. Ved hvert kursus medvirker to af disse.

"Har kirken et alternativ til det dominerende sprog om sorg?" v. sognepræst Christine Gjerris.

Forventeligt: "Støtte til selvmordstruede og forebyggelse af selvmord". v. underviser fra Center f. Selvmordsforskning.

Tilmelding: via FUV, Løgumklosters hjemmeside: <http://www.tpcloegumkloster.dk/> Du skal logge ind via brugerlogin. Af praktiske hensyn er supervisionen i Lolland-Falster stift og Roskilde stift lagt sammen.

Oversigt over kurserne i efteråret 2014

STIFT	KURSUS: DATO	OPFØLGENDE DAG: DATO	STED
Aalborg Stift	7.-8. okt.	27. nov.	Vesterkæret kirke, Skydebanevej 2, 9000 Aalborg
Viborg Stift	12.-13. nov.	5. feb.	Skive Sognehus, Reberbanen 19, 7800 Skive.
Fyns Stift	21.-22. okt.	6. jan.	Skt. Knuds salen, Klosterbakken 2 5000 Odense C
Roskilde Stift og Lolland-Falster Stift	24.-25. sept.	25. nov.	Holsted Sognegård Holsted Alle 1, 4700 Næstved
Helsingør Stift	28.-29. okt.	8. jan.	Stavnsholt kirken, Farum

Oversigt over kurserne i foråret 2015

UGE	KURSUS: DATO	OPFØLGENDE DAG: DATO	
Århus Stift	13.-14. jan.	17. marts	FolkekirkeSamvirket, Klostergade 37, 8000 Århus C
Ribe Stift	27.-28. januar.	18. marts	Grindsted kirkehus
Haderslev Stift	24.-25. feb.	28. maj	Hover sognehus, Hover Kirkevej, 7100 Vejle
Københavns Stift	10.-11. marts	7. maj	Kastrup kirke

3) Konference 'Sorg i teologisk perspektiv', den 4.-5. september 2014

Vi har fået mulighed for at holde en konference i FUV Løgumklosters regi om sorg. Konferencen sætter i særlig grad fokus på et teologisk perspektiv på sorgen. Konferencens deltagere vil primært være inviterede sorggruppelødere, præster og andre med interesse for sorg i et teologisk perspektiv. Der vil dog være få ledige pladser som kan søges af særligt interesserede.

Sorg i teologisk perspektiv

Et af kirkens hyppigste og mest betydningsfulde møder med dens medlemmer (og ikke-medlemmer) er mødet med efterlevende i forbindelse med bisættelse eller begravelse og samtaler i den forbindelse. Kirkens omsorg for "enkerne og de faderløse" har til alle tider været en væsentlig og højt prioriteret opgave. Sorg er et kernebegreb i en praktisk teologisk kontekst, for så vidt som sorg er den naturlige reaktion på tab. Grundlæggende i kristendommen er fortælling om sorgen (korsfæstelsen), der trøstes (opstandelsen).

Den dominerende italesættelse af sorgen i nutiden er psykologiens sprog og forståelse. I megen sorgopfattelse individualiseres sorgen og der sker en subjektivering af den måde, man lever med sorgen på. På konferencen vil vi sætte fokus på om vi som kirke har et korrektiv til mainstream-tænkningen.

- Hvordan forstår vi sorgen ud fra et teologisk perspektiv?
- På hvilken måde fastholder vi at sorgen ikke alene er et individuelt projekt, men også er en opgave for kirkens fællesskab?
- Hvilke ressourcer ser vi, at efterlevende har til at klare den krise det kan være, at miste en nær pårørende?
- Hvordan kan vi understøtte disse ressourcer snarere end at fokusere på folks skrøbelighed?
- Hvilken rolle kan kirkelige sorggrupper have for at understøtte efterlevendes evner til at klare den belastning det er at miste?

Fra programmet:

- *Biskop Tine Lindhardt: "Sorgen i de bibelske fortællinger"*
- *Lektor Elmo Due, FUV: "Den, der ikke kan sørge, kan ikke trøstes!"*
- *Lektor, adj professor Jørgen Kjærgaard, Kirkemusikskolen i Vestervig: "Sorgen i salmerne"*
- *Psykolog, ph.d. Mai-Britt Guldin, Aarhus Universitet: Titel oplyses senere.*
- *Hospice- og sognepræst Ole Raakjær, Kamilianergårdens Hospice "Findes der en kristen (sorg-)psykologi?"*
- *Hospitalspræst Chr. Busch, Rigshospitalet: "Sorg mellem fortvivlelse og vemod"*

Målgruppe: Sorggruppelødere, præster og frivillige og andre faggrupper med interesse for sorg i teologisk perspektiv. Konferencens deltagere er inviterede. Der vil være få ledige pladser, som kan søges af særligt interesserede.

Sted: FUV Løgumkloster

Tidspunkt: Torsdag den 4. september kl. 10:30 – Fredag den 5. september kl. 15:00

Tilmelding: Via FUV, Løgumklosters hjemmeside: <http://www.tpcloegumkloster.dk/> Du skal logge ind via brugerlogin.

Praktiske oplysninger om 'Sorggrupper i folkekirken'

Projektet

'Sorggrupper i folkekirken' er et to-årigt projekt, som er støttet af TrygFonden, Chr. P Hansen og Hustrus Fond til Almene Formål og Edith & Godtfred Kirk Christiansens Fond. Projektet har til formål at kortlægge eksisterende sorggrupper, udbrede kendskabet til grupperne og understøtte udvikling og oprettelse af nye grupper gennem kurser og supervision. Projekt er knyttet til TPC, Folkekirken Uddannelses- og Videnscenter.

Kontakt:

Formand Line Bjørn Hansen, sognepræst, Husumvold sogn, Tlf.: 61201898, E-mail: lbh@km.dk

Projektleder Christian Juul Busch, hospitalspræst, Rigshospitalet, Tlf.: 20410183, E-mail: christian.busch@regionh.dk

Videnskabelig medarbejder cand. theol., Ph.d. Marie Hedegaard Thomsen, Tlf.: 28712007, E-mail: mhthomsen@ofir.dk

Adresse: 'Sorggrupper i folkekirken', St. Kannikestræde 8. st., 1169 København K.

E-mail: sorggrupperikirken@gmail.com

Styregruppen er ansvarlig for den faglige udvikling af projektet og skal godkende strategiske og principielle faglige beslutninger i projektets regi

Styregruppen består af:

- Sognepræst, Line Bjørn Hansen Husumvold sogn, Københavns stift (formand)
- Provst Lilian Høegh Tyrsted; Provst for Grene provsti og sognepræst i Grindsted, Nollund og Urup sogne, Ribe Stift (næstformand)
- Rektor Hans Vium Mikkelsen, TPC
- Sekretariatsleder Flemming Lindeløf Rasmussen; Folkekirkesamvirket, Århus
- Hospitalspræst, Pia Sundbøll, Hvidovre Hospital, Helsingør stift
- Hospitalspræst Chr. Juul Busch, Rigshospitalet, Københavns stift
- Psykiater Jørgen Due Madsen; Center for Psykiatri og Eksistens (associeret til styregruppen)

Netværksgruppen har til opgave at forankre projektet i alle stifter og inspirer til initiativer og kvalificere projektet.

Netværksgruppen består af:

- Sognepræst Ulla Salicath, Farum sogn, Helsingør Stift, UBS@KM.DK
- Sognepræst Charlotte Clante, Holsted sogn, Roskilde Stift, cc@km.dk
- Sognepræst Susanne Steensgaard, Kastrup sogn, Københavns Stift, SSAN@KM.DK
- Sognepræst Caris Johansen, Sognepræst, Fuglse-Krønge-Torslunde sogne, Lolland Falster Stift, CETJ@KM.DK
- Sognepræst Lene Bischoff-Mikkelsen, Agedrup sogn, Fyns Stift, lbn@km.dk
- Hospice- og sognepræst Lone Klok, Sct. Maria Hospicecenter og Sct. Johannes sogn, Haderslev Stift, LOK@KM.DK
- Sekretariatsleder, Flemming Lindeløf Rasmussen, Folkekirkesamvirket i Århus, Århus Stift, flr@norddjursnet.dk
- Hospice- og sognepræst Ole Raakjær, Sulsted sogn og Kamillianergårdens Hospice, Aalborg Stift, OR@KM.DK
- Provst Lilian Høegh Tyrsted, Provst for Grene provsti og sognepræst i Grindsted, Nollund og Urup sogne, Ribe Stift, LTY@KM.DK
- Sognepræst Karen-Ingeborg Jacobsen, Mårbjerg og Ellebæk sogne, Viborg Stift, kija@km.dk

